

ZDANIA PODRZĘDNE – ĆWICZENIA

1. Uzupełnij poniższy fragment.

Caesar exposito exercitu et loco castris idoneo capto, ubi ex captivis¹ quo in loco hostium copiae², cohortibus decem ad mare relictis et equitibus trecentis, qui praesidio navibus³, de tertia vigilia ad hostes contendit, eo minus veritus navibus, quod in litore molli atque aperto deligatas ad ancoras⁴.

¹ [cognovit, cognovisset, cognoverit, cognosceret, cognoscebat, cognoscet]

² [consederint, consederunt, consedisent, consederant, considerent, considant]

³ [sunt, sint, fuerunt, erant, fuissent, essent]

⁴ [relinquet, relinquit, relinquebat, reliquerit, relinquit, reliquisset]

2. Wstaw odpowiedni spójnik lub zaimek i nazwij zdanie podrzędne.

- a. Totae autem res rusticae eius modi sunt eas non ratio neque labor, sed res incertissimae, venti tempestatesque, moderentur. [cum, ut, si, quo, dum, quamvis]
- b. Phocion fuit perpetuo pauper, divitissimus esse posset propter frequentis delatos honores potestatesque summas, quae ei a populo dabantur. [quoad, antequam, si, simulac, cum, quod]
- c. Ut aegroto, anima est, spes esse dicitur, sic ego, quoad Pompeius in Italia fuit, sperare non destiti. [ut, cum, antequam, postquam, quod, dum]
- d. Postquam Lacedaemoni audierunt muros instrui, legatos Athenas miserunt, id fieri vetarent. [qui, cum, quo, qua, priusquam, etiamsi]
- e. Mihi numquam dubium fuit tibi essem carissimus. [quod, ut, quin, quamquam, quo, ne]

3. Połącz zdania odpowiednimi spójnikami zdań podrzędnych dokonując niezbędnych zmian. Nazwij zdanie podrzędne.

- a. Primam ex natura hanc habere appetitionem : Conservamus nosmet ipsos.
- b. Q. Cicero tenuissima valetudine erat : Ne nocturnum quidem sibi tempus ad quietem relinquebat.
- c. Helvetii de Caesaris adventu certiores facti sunt : Legatos ad eum mittunt.

4. Przetłumacz poniższe zdania. Określ różnicę w ich formie i znaczeniu.

- a. Caesar Dolabellae dixit ut ad me scriberet.
- b. Caesar Dolabellae dixit se ad me scribere.

- a. Est vobis consul qui omnia scit
- b. Est vobis consul qui omnia sciat.

5. Wskaż niezgodności z normą klasyczną i zaproponuj odpowiednie zmiany.

- a. Etsi enim nihil habet in se gloria cur expetitur, tamen virtutem tamquam umbra sequitur.
- b. Sperabat se eos prius esse visurum quam morietur.
- c. Constat gloriam quam improbi adipiscuntur nihil valere.
- d. Catonem tradunt idem putavisse de Carthagine delenda quod alii senatores.

6. Uzupełnij zdania, wykorzystując czasowniki podane w nawiasach.

'Refer' inquis 'ad senatum'; id enim postulas et, si hic ordo placere sibi decreverit te ire in exsilium, [obtemperare] dicis. Non referam, id quod abhorret a meis moribus, et tamen faciam ut [intelligere] quid hi de te [sentire].[egredi] ex urbe, Catilina, libera rem publicam metu, in exsilium, si hanc vocem exspectas,[proficisci].

7. Przetłumacz na łacinę poniższe zdanie.

Gdy tylko dowiedziano się o przybyciu Cezara, natychmiast Helweci wysłali do niego posłów z zapewnieniem, że są i zawsze będą przyjaciółmi narodu rzymskiego.

8. Wyraż w inny sposób / sposoby zgodnie z normą klasyczną.

- a. Legati missi sunt, ut pacem peterent.
- b. Facile est hanc rem cognoscere.

9. Uzupełnij poniższy fragment.

Cum Caesar in Galliam¹, alterius factionis principes erant Haedui, alterius Sequani. hi cum per se minus², quod summa auctoritas antiquitus erat in Haeduis magna eorum erant clientelae, Germanos atque Ariovistum sibi³ (...). proeliis vero compluribus factis secundis atque omni nobilitate Haeduorum interfecta tantum potentia antecesserant, ut magnam partem clientium ab Haeduis ad se⁴ (...)

¹ [venit, venerit, veniat, veniet, veniebat, veniret]

² [valeant, valebunt, valebant, valerent, valuerunt, valuerant]

³ [adiungerent, adiunxissent, adiungebant, adiunxerint, adiunxerant]

⁴ [traducant, traducunt, traducerent, traduxerunt, traduxissent, traducunt]

10. Wstaw odpowiedni spójnik i nazwij zdanie podrzędne.

[Caesar]¹ tridui viam processisset, nuntiatum est ei Ariovistum cum suis omnibus copiis ad occupandum Vesontionem, quod est oppidum maximum Sequanorum, contendere triduique viam a suis finibus processisse. id² accideret, magnopere sibi praecavendum Caesar existimabat. namque omnium rerum, quae ad bellum usui erant, summa erat in eo oppido facultas, idque natura loci sic muniebatur,³ magnam ad ducendum bellum daret facultatem.

¹ [cum, ut, quoniam, antequam, nisi, dum]

² [ut, ne, nisi, quin, ut non, cum]

³ [dum, cum, licet, priusquam, ne, ut]

11. Połącz zdania odpowiednimi spójnikami zdań podrzędnych dokonując niezbędnych zmian. Nazwij zdanie podrzędne.

- a. Neque abest suspicio, ut Helvetii arbitrantur : Orgetorix sibi mortem conscivit.
- b. Caesari nuntiatum est eos per provinciam nostram iter facere conari : Maturat ab urbe proficisci et quam maximis potest itineribus in Galliam ulteriorem contendit.
- c. Helvetii ita a patribus maioribusque suis didicerunt : Magis virtute quam dolo contendunt aut insidiis nitentur.

12. Wskaż niezgodności z normą klasyczną i zaproponuj odpowiednie zmiany.

- a. Quo loco Catilina pridie fuit, omnes sciebant.

- b. Caesar sperabat se prius Galliam victurum quam Romam proficiscetur.
- c. Me invito haec feci.

13. Przetłumacz na łacinę poniższe zdanie.

Gdybyś mi powiedział, gdzie wczoraj byłeś, kogo widziałeś i z kim rozmawiałeś, nie uważałbym teraz ciebie za najpodlejszego ze wszystkich moich wrogów.